

Кресафт (скорочено)

Олесь Гончар

Голову колгоспу Кухаренка повідомили на польовому току про те, що його кличуть у район. Кухаренко відразу похнюпився. У нього навіть "вуса висіли аж до землі". Його легкова машина була в ремонті, то вирішив узяти кінну бідарку для такої поїздки. Від передчуття кари "млоїлося чоловікові в грудях", сумно цокала бідарка.

Дістався до районного містечка, прищопореного пилюкою. Знайомі люди гукали Кухаренка, п'ючи коло чайної ситро:

— Кресафте, сюди!

Усім було дуже чудно, що ця людина носить таке ім'я. Для всіх воно було, наче прізвисько...

Біля конов'язі стояли коні й гризли акацію. Отже, понаїжджало багато людей. Але Кресафта викликали поза чергою. Це не віщувало нічого доброго. Секретарка подивилася на Кухаренка так, "мовби на нього впало невідворотне лихо".

У кабінеті було дуже багато народу. І всі вони налетіли на Кресафта. Найбільше ж посідав Другий, побуряковів, розбух, ніби з Кухаренком ніколи по—людськи не розмовляв, ніби не приїжджав ловити коропів. Кресафт упевнено повідомив, важко зітхнувши, що видав людям стільки зерна, скільки й обіцяли — по півтора кілограми. А як же інакше людям у вічі дивитись? І знову на Кухаренка обрушилася злива слів. Його обізвали зривником плану, саботажником, а Другий запропонував виключити з партії.

Після останніх слів Другого Кухаренко схопився за серце. Ніхто не звернув уваги на цей жест, лише Третій секретар, жінка, налила Кресафтові склянку води.

Перший був блідий, хотів щось сказати, але не сказав, мабуть, побоювався агресивності Другого. Прокурор запропонував поставити це питання на голосування. І руки було піднято. Перший, правда, підняв руку якось знехотя. Третій секретар, жінка, утрималася від голосування. Голова виконкому теж утримався, зазначивши, що на заводі, наприклад, за роботу платять завжди. Але до нього не прислухались. "З Кухаренком було покінчено".

Кресафт вийшов із будинку і зайшов похмурий до чайної. Приятелі намагалися втішити його, підтримати, але голова думав про своє. Згадував, яку присутності Другого обіцяв видати зерно. На нього тоді дивились жіночі,

чоловічі, хлоп'ячі довірливі очі односельців. Кресафт не розумів, перед ким він завинив? У чому полягає його злочин? А Мамлій, голова з "Перемоги", промовив: "Простодушний ти, жертва своєї совісті. А совість — це така культура, що не кожен її культивує в наш час. Дехто забув, що воно й таке, по якому попереднику його й сіють!"

Кухаренко вийшов із чайної надвечір. Поїхав додому. Чисте небо висіло над ним, а його вуса звисали до самої дороги, "волочилися в пилюці". Кресафта наздогнала машина. То був Перший, обізвався до Кухаренка. Але Кресафт уникав погляду Першого. Він же так його поважав і любив за молодість і чесність! Перший обіцяв

забезпечити Кухаренка роботою, дуже багато говорив про його майбутнє, але чулося під цим зовсім інше. Перший хотів загладити свою провину.

І ось газик Першого помчав назад до райцентру. Кухаренко їхав далі. Рука його торкалася час від часу грудей, бо там сильно пекло. А сухі губи шепотіли: "Не в тім річ... Не в тім річ..."

Пізно вночі сторож помітив біля току бідарку, яку привіз кінь. А в бідарці лежало безжиттєве тіло голови колгоспу. І тільки кінь, що привіз мертвого господаря, тривожно похропував на високі бурти зерна.